

Գրողների հաճահայկական համաժողովի Վեցին աշխատանքային օրը շատ հագեցած էր: Առաջին կլոր սեղան-ննարկման ընթացքում կայացավ չորս և ուր ժողովածուների ընորհանդեսը: Դրանք էին Կալիֆոռնիայի հայ գրողների միության հրատարակած «Զայն բազմաց...», Բերին հայոց թնձի «Երթ» սիրիսահայ սարեգիրը, Վիրահայոց «Կամուրջ-2010» եւ «Արդի հայ նարեգություն» ժողովածուները: Վեցինի կազմող Արեւածա Ավագյանը ներկայացրեց անթոլոգիայում տեղ գտած 100 սփյուռքահայ բանաստեղծների գործերը: «Զայն բազմաց...»-ը ներկայացրեց ՀՊՄ նախագահ Լեւոն Աճմանյանը ու տեղեկացրեց, որ ժողովածուում տեղ են գտել Կալիֆոռնիայի (ԱՄՆ) հայ գրողների գործերը, որոնք հավատել եւ մեկ ժողովածուով ներկայացրել է ընթեցողի դաշին Կալիֆոռնիայի գրողների միության նախագահ Գրիշ Դավթյանը: Ժողովածուում տեղ գտած մի բանի տասնյակ ստեղծագործք անհատականությունների խոնցեր ու հոյզեր դարձել են գեղարվեստական մի ամբողջություն, բազմաձայնությունից ծնված խորհուրդ: Վիրահայերի «Կամուրջ-2010»-ը ներկայացրեց բանաստեղծունի Անահիտ Բուտանջյանը, որը արդեն 2004-ից սկսած ձեռնարկել է «Կամուրջի» հրատարակությունը: Բարդ ու դժվարին ձանադրակ անցած Վիրահայ սարեգիրը այս սարվա հովանավոր չկարողացավ գտնել եւ միայն հայ գրականության վկիրքական Անահիտ Բուտանջյան բանաստեղծունի անձնական ֆինանսավորմանը է այս տպագրվել: Տարեգրիւմ տեղ են գտել 90-ից ավելի հեղինակների գործեր, որոնցից 30-ը՝

սիյուլբահայ: Տես Անահիտը «Կամուրջ» սարգարքով յուրավի կամուրջ է ձգել ոչ միայն Հայաստանի, այլև ԱՄՍ-ի, Գերմանիայի, Լիբանանի, Սիրիայի գրողների միջեւ: Այդ բարդ ու դժվարին գործը Տես Անահիտը առում է մեծ սիրով ու մեծութեն եւ ընորհանդեսի ժամանակ հատուկ ընորհակայություն հայտնեց բոլոր այն աջակիցներին ու հովանակիցներին, որոնց ջանութեան «Կամուրջ» հարաւետում է: Նա հատուի նույն «Եթե չիմեմ գրողների համաժողովները, «Կամուրջը» այլքան արձագանք չէր ունենա», եւ Վեցում համաժողովին մասնակից գրողներին առաջարկեց համագրծակցել:

Սիրիահայ «Եթը» սարգարիր Ծերկայացրեց խմբագիր՝ **Կարիդ Քեշիշյանը**, որը բացի խմբագրելոց նաեւ հավաքագրել է թվով 3-րդ սարեգրի նյութերը: Լետն Անանյանը զնահատանի խոսք հետեւ եւ սարեգրեի խմբագիրներին եւ այն մեկնանաներին, որոնց ջանութեան գրական ամենասանին հավաքական դեմքն է դրվագ ընթեցողի սեղանին: Ընուհաննեսիս ներկա եւ «Եթի» մեկենասը Կիրակոս Գոյումջյանը (Թուվեյր), որ Քերին հայոց թեմի առաջնորդ Շահան եղաւ. Սարգսյանի հետ ջան չինայեցին սարեգրի հրաշտակմանը: Ի դեպ, սարեգրիր Կիրակոս և Սիլվա Գոյումջյանների նվերն է հրենց հայրերին՝ Ներսէս Գոյումջյանին եւ Դավիդ Բանիկյանին: Պրա Գոյումջյանը համաժողովի աշխատանքները բարձ զնահատեց ու նույն, որ լինելով գործարար, սակայն արարական մանուկի եղբայրն հաճախ է հանդիս գալիս բաղական հոդվածներով եւ մեր հայ դասը, հայրենիի շահերը, որոնք

աղավաղին, ևս անխջախես արձագանքում է եւ արտերեւ լեզվով ըմագրութիւնը ի լոր բոլորի: «Ես եւ ազդիս համար աշխատող, ազգիս շահութը հետամնորդ ծառս են, հնչյուն ու դուք եք: Ձեզ հետ համեմատվելով ունիրեք ես աշակերտ են», ասաց ուրին Գրունցյանը ու Շնորհավորեց ըլոյնին: «Մենի շահ ուրախ են, որ մեր համայնքուն կան անձին, որ կգնահատեն զիրն ու գրականությունը ու «Երիխ» բարի երպ են մարդում», ասաց էկն Քեծիցյանը եւ խնդրեց արձագանքուն ու սովորությունները ուղարկել իրեն, որը կարեւոր դեռ կոյնութեան հաջորդ արեգրի սովորության համար:

Համաժողովի վերջին նիստը հյունական թեման էր «Գրական մանուկը Հայաստանում եւ Սկիզբանք», որը ծավալըն ու բովանդակալից հեկուսմաճը ներկայացրեց **Սահմանադրության պահպանական միջամտական օպերատորը** (Անգլիա), սկսած առաջայի դրայ 30-ականներից մինչեւ ներ օրեր: Գրականությունը իր ոսկին արարուա է նաև մանուկի միջոցով, ուստի մանուկը նաև հզր գեն է ու այս լեռք է օգտագործել: Պրն Աղմանը անդրադառնալով ուղղագրությանը նետեց «Հայաստանյան գրական մանուկը, նաև մի խնի հասարակական, քաղաքական ուղղվածությանը իրաւականություններ, օրինակ՝ ՎԵՍ համեստը և «Ազգ» օրաթերթը իր նշակութային հավելվածով, ճշշատես իրենց հանձնված գրողների գրույրները տպագում ներ հեղինակի ուղղագրությունը դաշտելով անփոփոխ»: Այսուհետեւ Սկիզբանի տարեր համայնքների գրողներն ու խմբագրները ներկայացրին ներկա իրավիճակը եւ համագործակցության առաջարկեր արեցին:

Համագումարի փակման համդիմակը նիստ ընթացրում Լետն Անանյանը ներկայացրեց գրողների հատուկ հանձնախնդիր կազմած այսարարության տիֆսի նախագիծը, որը ներառու էր բոլոր այն հարցերը, որոնք ծառացել են մեր ժողովին աջքի: Երկար բնաւրկումից, քանավեցից ու առաջարկերի հետո բանաձեն ընդունվեց: Պրն Անանյանը ընդունակալություն հայտնելով համաժողովի մասնակիցներին, տեղեկացրեց, որ արդեն սաացվել է առաջարկ հաջորդ համաժողովը կամ Քեսարում կամ Հայելում իրավիճելու վերաբերյալ: Համաժողովի մասնակիցները ծաղկանուից հետո կամ քաջակացնելու մեջ մասնակցեցին ՀԿՄ դասիին հայագաներության գրական-երաժշտական երեկոյին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Հասարակության 33 տղանը անվասահ վերաբերմունք ունի իշխանության հանդել

Մարկենինքի հայկական ասոցիացիայի հրամարակած գեկուցի համաձայն՝ Հայաստանում հարցվածների 43 տոկոսն այն կարծիքն է, որ Երկիր կառավարությունը խեղաթյուռն է սնտեսական զգանաժմի մասին տեղեկավորությունը, որդեսզի հասարակությունը մեջ խունադար ել բողոքի ակցիաներ չառաջացնի: Ըստ գեկուցի՝ նախորդ տարի այդ կարծիքն է եղել հարցվածների 60 տոկոսը: Հարցվածների

միայն 25 տոկոսն է հավատում կառավարության տարածած տեղեկասպությանը՝ բնութագրելով օբյեկտիվ եւ բավարար: 18 տոկոսը համոզված է, որ ճգնաժամի նշանակությունը չափազանցվում է հանադարձոյաց այլ և ննդիրներից ուշադրությունը տեղելու համար, 12 տոկոսի կարծիքով էլ կառավարությունը խեղաքությունը է տեղեկասպությունը, բանի որ արդյունաբեր հակածգնաժամային բաղադրականություն ունի:

Թե որ խստեր են առավել դի-
տուկ իշխանության նկատմամբ ու-
նեցած վերաբերությունը բնութագրե-
լու համար՝ 33 տոկոսը դատապիսա-
նելի է «անվստահություն», 5 տոկո-
սը՝ «ատելություն», 29 տոկոսը՝
«անարքերություն», 18 տոկոսը՝
«հարզանի», 10 տոկոսը՝ «աջակ-
ցություն», իսկ 2 տոկոսը դժվարա-
ցելի է դատապիսանել:

5. 5.

ԱՆՆԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ հաղթել է «Ազատություն» ռադիոկայանի դեմ հայցը

Ինչու՞ս բանից գրել են, «Ազատություն» ռադիոկայանի, հայկական ծառայության նախկին աշխատակցուիկ Աննա Կարապետյանի հայցն՝ ընդդեմ «Ազատություն» ռադիոկայանի, բնավոր էր Զեխիայի Գերագույն դատարանում: Օրեւ ԶՅ Գերագույն դատարանը դրական որում է Կայացրել՝ բավարարություն

Առնա Կարապետյանի բողոքը, չեղալ հայտարարելով նախորդ ա-
սյանների որոշմանները եւ գործը կր-
կին ուղարկելով առաջին ատյանի
դատարան: Այս որոշմը լուրջ նա-
խադեմ կարող է դառնալ «Ազա-
տություն» ռադիոկայանի ազգային
խորականության վրա հիճնված
կադրային բաղաբականության դեմ:

Հատկանշական է, որ այս որոշումը կայացվել է նույն օրը, երբ Միացյալ Նահանգների Սենատում հաստատվել է Ամերիկյան հեռա-ձակողների կառավարիչ խորհրդի նոր կազմը։ Այս խորհրդին է ենթարկվում նաև «Ազատություն» ռադիոկայանը։

SS ոլորսը՝ Հայաստան-Կորեա համազործակցության առաջնային ոլորս

• կորեացի մասնագետների աշխատանքը:

Օրուակիցները համակարծիի են եղել, որ կրթեական ռովկայում հայ-կական աղբանական դաստիարակութեան կազմակերպութեան մեջ է եղել կայացած լարագայում դրան եւս մեծ տահանջակ կունենան: Դես-տան Լի Յոնն-հոյը նեւ է, թէ հա-կադես տեղեկատվական տէխնոլո-գիաների (SS), համարդյունաբերու-թյան, գրոսաւերջության, գիտության

საქანი გთხოვეთ კარგადმანი ის
ბორვამისტერიულ მნიშვნელი, ხომ აუგვის
ჰერცე ძალაში, კანალი ამნენ ჩამა-
რავეთ, რომესი აუგ ილერსოს ზა-
ჯასამი ჩამა კარგადმა ფინანსო-
ური დოკუმენტები», ასთ է ძალა-
ში:

Ըստ դեսղանի, Աերկայում տարածքաշահում անհանգիս վիճակ է, եւ իր Երկիրը հասկանում է ԼՂ հակամարտության կարգավորման հետ կապված մասհոգություններն ու դժվարություններ՝ օժանդակելով հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ու ԵՎՀԿ Մինչև կամքացանց հակամարտության լուծման ջանաբերին: Դայաստանի նախագահը ընորհակալություն է հայտնել Կորեայի Հանրապետությանը՝ անկողմնակալ դիրքորոշման համար, որն արտահայտվում է նաեւ ՍԱՀ-ում ԼՂ հակամարտության կարգավորման հարցում այդ Երկիր մոտեցումներով:

«ԱԶԳ» ՕՐՎԹԵՐՈ
Դրամակուլտեան ժեստի
Դիմումից եւ հրամակից
«ԱԶԳ ՕՐՎԹԵՐԸ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Ղանրաբետսկան 47
ֆախ 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com

www.azg.am		
Գյուղական խմբագր		
ՅԱԿՈՐ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ	/ hեռ	521635
Խմբագր		
ՊԱՐՈՅՑ ՅԱԿՈՐԵԱՆ	/ hեռ	529221
Դաշվաղահութիւն (գովազդ)	/ hեռ	582960
ԼՐԱԳՐՈՒԹԵՐԻ ՄԵԽԵԱԿ	/ hեռ	581841
Դամակագչ		
Ծառայութիւն	/ hեռ	582483
Ծուցօրեայ լրահաստ ծառայութիւն		
	/ hեռ	529353
Դամակագչային շարուածեց		
«Ազգ» թերթ		
Ժերման Շենքեա ամբողջական ընդու		

Թերեւ միբիրա անդողակաբ թ մաս-
ակի արտատպաններ տպար մասուկի
միջոցով, ոսդիհեռուսատեսութեամբ
կամ հանցանացով, ասան խնաբա-
րութեան գրաւոր համաձայնութեան
խսի ազգաւոր են համաձայն ՀՀ հե-
ղինակային հրամանի մասին օրենի:
Նիւթեր չեն գրախօսուուն ու չեն
վերատառուուն:

Գ տախու յօրդանելու գովազդային եճ,
որնց թուկանը սկսվում է ան համար խօ-
սազրութիւնը դաշտասկանաւութիւն չի
կրում:

"AZQ" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

1-ին էջից

Համաժողովում ելույթ ունեցած բոլոր նասնակիցները, որնց թվում՝ գիտնականներ, իրավաբաններ, հասարակական գործիչներ ու գրողներ՝ Դայաստանից եւ մի շարժելիքներից, փաստցին, որ միասնական դիրքորոշում դահանջատիրության հարցում հայեր չունեն. «Առաջին հարցը այն է, թե Ի՞նչ է մեր դահանջը,- ասաց Կայիփոռնիայի համալսարանի դրոֆեսոր **Ռիչարդ Կիրակոսյանը**.- Մետք է հսկեցվի այն: Պետք է ակտիվ բարոգչություն տարվի. այստեղ ներկայացված են հրաշալի զբություններ, սակայն, իմ կարծիքով, արդի աշխարհը «գրմով չի գրադարձա»», մենք մետք է Ֆիլմեր, հեռուստահաղորդումներ, ցուցա-

ված, այսօրվա կիրք հայն իր դաս-
նության եւ իշավումների ժրն է»
ընդգծեց Սփյուռքի նախարար Յա-
նուս Յակոբյանը:

հատուկ հանձնաժողով, որն իր հաճախակի միստերն անցկացնում է այդ երկրի Անվանգործական խորհրդում, որը Թուրքիայի ամենաբարձր կառավարման մարմինն է: Այդ հանձնաժողովը ժամանակին բնարկում էր hawrgter, թե կյիմ՝ որեւէ վտանգ, եթե Հայաստանը դիմի միջազգային դատարան, եւ բացի այդ՝ արդյոյ ավելի նորատակահարմար չէ, եթե Թուրքիան այս հարցում նախահարձակ լինի՝ առաջինը դիմելով:

A photograph showing two men in dark suits and ties seated at a long conference table. They are positioned behind microphones, suggesting they are participating in a formal meeting or press conference. The man on the left is looking slightly to his right, while the man on the right has a more neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

Պետք է դասրաստենի համապատասխան փաստը դրե՛
միջազգային դասրան դիմելու համար

հանդեսներ կազմակերպենք: Եվ բացի այդ, որքան էլ նենք բարձրաձայնենք 1,5 մլն հայ զոհերի, մեր նյութական վնասների մասին, աշխարհի վրա դա որեւէ ազդեցություն չի ունենա. Ցեղասպանությունը դեռ է «մատուցենք» որդես հանձնարդակային դատանության մասնիկ, այդ դեպուտ միայն կիහնեն արդյունքներ»:

Որբես «ճարդկության ներկայացուցիչ»՝ հանդես եկավ Լիբանա-Ծի խորհրդարանի ղատօնամավոր Դասան Մոլիսայրեցը. «Ես հայ չեմ, լիբանանցի եմ եւ ուզում եմ քարձականել Յեղաստղանության մասին: Լինելով իրավաբան՝ կփորձեմ խոսել հարցի իրավական նշանակությունից: Իրականում ներկայիս Թուրքիան, Օսմանյան կայսրության իրավահաջորդ լինելով, նրա արարթերի համար դասախսնառու է, իսկ Հայաստանի կառավարությունը՝ որբես «զոհ հայերի» իրավահաջորդ, դեմք է հայով դիմի միջազգային դատարան: Նկատենք, որ ինչութեա Հայաստանը, այնուեա էլ Թուրքիան ստրագել են Յեղաստղանության կոնվենցիան: Այնուամենայիվ, ըստ իս, դեմք է մշակվեն բոլոր բայլերն ու միջոցները, քանի որ սա նուր իրավական եւ բարավական հարց է: Մի քան ժետեն նաեւ, որ սա հայերի կողմանը պատճեն է առաջարկություն կատարելու համար:

հարցը չէ. սա հաճամարդկային հարց է», Եղրափակեց լիբանանցի դատավանավորը (հիշեցնեմ՝ Լիբանանը միակ արարական երկիրն է, որ ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը՝ 1997-ին - Ք. Ա.):

Միջազգային դատարան դիմելու, իսկ դրանց առաջ՝ միջազգային հանրությանը ճշմարտությանը ծանոթացնելու առողմանվ մեջ «Ճեմեր» հնացած են, այսպէս է կարծում Յեղասահմանության բանգարան-ինստիտուտի նօրեն Յայկ Ղեմոյանը: «Մենք այսօր լուրջ խնդիր ունեն փաստերի, լրասանկարների հավաքչության առումով. Յայասահմանում դեռ կան լրասանկարներ, որոնք չեն հրապարակայնացվել: Արհասարակ կարծում են բոլոր ասղարեզներում էլ դեռ հսկայական անելիքներ ունենք». Աչեա Ղեմոյանո:

Դատախանակության կանչենի այլ հայց ներկայացնեն կապահանդանության հետևանով տեղապահների ունեցած իրավախախումների հետ: Ես չգիտեմ՝ նոյաբակահարման է արյոյն մեր հայցը միջազգային դատարան, բայց ես հաստատեմ զինաւոր տեմ, որ մենք դեմք է դատրաստն ըստ լրու համարական փաստաթղթերը, բայց որ հիարավոր է, որ մենք հիմներու հայտնվեն դատախանողի դերում՝ միջազգային դատարանում», եղափակեց Վարդանյանը:

Իսկ ինչողևս է նախադատրաս Արմեն Մնացական հայ-թուրքական հա-

«ՄԵՆ նաեւ դես է խոսեն մշակութային ցեղասպանության նասին, դատության կեղծնան նասին, որն էլի ցեղասպանություն է: Այսօր Ցեղասպանությունը շարունակվում է, աղացույցը՝ մեր փակ սահմանները, Դանա Դիմիտ սպանությունը... Թուրքեր դես է գիտակցն, որ այսօվս հայը 20-րդ դարի հայը չէ՝ հյուծված, հայած

դություններից», սա նշանակում է, որ Անկարան ունի հստակ «ընդդեմ ծրագիր»: Այս կաղապակցությամբ Սաֆրայանն առաջարկեց ստեղծել եւս մեկ՝ հարակից խոմք՝ «Թուրքիային ամեն օր ուսումնափրելու համար». «Մենք էլ դեմք է ունենամք «մեր փարեթները»: Կարծում են նաև, որ բոլոր ստեղծվելիի հանձնաժողովները դեմք է խիստ կոռորդինացված աշխատեն, իսկ երբեմն էլ նաև գաղտնի», եղափակեց Սաֆրայանը:

«Կարծում եմ, որ այս նախաձեռնությանը դեմք է միանան նաև Աժ-Ն, ՄԴ-Ն, ինչպես նաև Սփյուռքի մեր կառուցմերը՝ այդ բվում Մեծի տան Կիլիկիո հայոց կաթողիկոսարանը», ասաց ՀՅԴ ներկայացուցիչ Կիր Մանուկը՝ հավելելով, որ ընդհանուր առմամբ իրեն կողմ են հրադարակված ուղերձի բովանդակությանը։ Ուղերձի բովանդակությանն իրենց առաջարկությունով կողմ արտահայտվեցին նաև Աժ դագամավոր Տիգրան Թորոսյանը, որն առաջարկեց շատ ավելի լուրջ ուսադրություն դարձնել փորձագիտական միջավայրի ստեղծմանը, ԳԱԱ դատանության ինսիցիոնի մօրեն Աշոտ Մելինյանը, որն ուրախությամբ մկանեց, որ վերջապես ճիշճ է դրված խնդիրը։ «Ոչ թե ճանաչում եւ դատապարտում, այլ նաև հառուցում»։ «Կարեւոր է մեզ հանար ժետելը, որ Ցեղասպանությունն իրականացվելու է հայերի՝ հայրենագրկելու նոյաւակով», ընդգծեց Մելինյանը։

Համաժողովում ելույթ ունեցան
նաեւ սփյուռքահայ տարեր գործիչ-
ներ, գրողներ, նաև ապրաւելու բո-
խումի (Գերմանիա) համալսարամի
Յեղաստանության եւ սփյուռքի ինս-
տիտուտի մօրեն Միհրան Դաբաղը,
լիբանանահայ գրող Սարգսի Կիրա-
կոսյանը, սիրիահայ հասարակա-
կան գործիչ եւ գրող Թորոս Թորա-
նյանը, որը կոչ արեց սփյուռքին
«հաճախնըթել հայոց դետականու-
թյան կողմին, որովետեւ այն «հայկա-
կան ձայնն» է աշխարհում», «Նորա-
վաճ» գիտակրթական հիմնարդամի
մօրեն Գագիկ Յարությունյանը,
առ իրավաբաններ որինք են:

Իսկ ոտև գործիք Ալեքսանդր Զախարովը մտահոգություն հայս-
նեց հայկական բարոգչության
ցածր ակտիվությունից. «Մենի Ռու-
սաստանում հսկայական արիշիվ-
ներ ունեն, կարող են բազմաթիվ
գրեր հրատարակել, որը սակայն ֆի-
նանսական դատաշներով չենին
կարողանում անել: Իսկ, օրինակ,
ադրբեջանցիները «փայլում» են

SUNSHINE

ՏԱՏՈՎ

ARMENPRESS

այս ոլորտում: Պետք է ճիշտ բացարձի եւ ձերկայանալ աշխարհին», եղանակարտեց Զախարովը:

Եղանակ (Խոհեմակ Հ. Ա.)

ՊԵՏՐՈՎ այս անգամ արդեն բնակչութելու կոնկրետ առաջարկություն ները եւ ձեւավորելու աշխատանքին ուղարկուեց: Ըստ ուղեց է մաս-

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱ

ՕՐՎԱՆ ՀԵՏՏԵՐՆԱԿԱՆ

Պործարարներն ավելի լավատես են, բայ սպառողները Ի՞նչ են ասում ԿԲ ուստանականությամբ հաշվարկված բաղադրյալ սնտեսական ինդեքսները

Կենտրոնական բանկի հասարակայնության հետ կայութի ծառայությունը հրաժարակել է 2010-ի 2-րդ եռամյակի բաղադրյալ սնտեսական ինդեքսները: Դամաձայն այդ հարցրագրության, 2005-ի սկզբից ՉՇ Կենտրոնական բանկը նախաձեռնել է ոչ ֆինանսական, ֆինանսական կազմակերպությունների և օնային սնտեսությունների եռամսյակային հարցումներ, որոնց նորասկն է, ա) գնահատել ներկա սնտեսական վիճակի փոփոխությունը նախորդ ժամանակաշրջանի նկատմամբ, բ) գնահատել հետազոտվող սուբյեկտների սնտեսական սպառումները, գ) հարցումների արդյունքների հիմնան վրա հաշվարկել եւ հրաժարակել բաղադրյալ սնտեսական ինդեքսներ:

Ընթացիկ եռամյակում ընտրանյան սկզբունքով հետազոտվել են արդյունաբերության, Ժնառայության և ծառայությունների ոլորտների 924 կազմակերպություն: Դարցման է ենթակվել նաև 1808 օնային սնտեսություն Երևան բաղադրյալ և բոլոր մարդեմունքների հիմնան վրա հաշվարկվել են գործարար միջավայրի, սնտեսական ակտիվության և սպառումների վստահության հիմքում սազավում է ընթացիկ դայմանների հիմքին (նախորդ եռամյակի համեմատ խուզ գնումներ կատարելու, եկամուտների փոփոխության և ներկա սնտեսական դայմանների վերաբերյալ զնամանական միջին) եւ աղածա դայմանների հիմքին (գալիք եռամյակում գնումներ կատարելու, եկամուտների և գրավածնության փոփոխության սպառումների միջին) միջինացման միջոցով:

Ներկայացնելով բաղադրյալ սնտեսական ինդեքսի արժեմեջ հաշվարկած ինչպես նախորդ տարվա նոյն եռամյակի, այնու էլ նախորդ եռամյակի նկատմամբ, Կենտրոնական բանկը միաժամանակ հիմքում է, որ նախորդ տարվա նոյն եռամյակի նկատմամբ հաշվարկած ինդեքսը սնտեսության փաստացի միտքումներն առավել սույն են բացառում, այս որ բացառում է սեղոնային տարածումների գործոն:

Այս դիմումը, բաղադրյալ հիմքին արժեմեջ՝ հաշվարկած նախորդ տարվա նոյն եռամյակի նկատմամբ, տոկոսներով.

	2008				2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Սնտեսական ակտիվության ինդեքս	92.1	114.2	94.4	74.8	73.3	71.8	94.9	102.7	120.2	108.7		
Գործարար միջավայրի հիմքին	87.4	86.7	96.8	88.4	66.4	76.5	95.9	105.0	137.3	133.8		
Սպառողների վստահության ինդեքս	99.1	93.9	98.4	100.3	84.7	87.7	86.7	88.8	101.5	108.4		

Այդուակից երեսում է, որ սնտեսական ակտիվության ինդեքսը 2010-ի երկրորդ եռամյակում 2009-ի երկրորդ եռամյակի նկատմամբ աճել է, իսկ 2008-ի երկրորդ եռամյակի նկատմամբ նվազել: Այդուանեթեք, սպառումներն այստեղ դրական են, քանի որ գերազանցում են 100 տոկոսը: Նոյնու է տասկեր նաեւ գործարար ակտիվության ինդեքսի համար, իսկ սպառողների վստահության ինդեքսը ավելի բարձ է եղել, նաև անգամ 2008-ի երկրորդ եռամյակում: Այսինքն, բոլոր երեւ գուցանիմերն ի մի բերելով, կատեր է եղրակացնել, որ անցյալ տարվա նոյն ժամանակահամարի համեմատ սնտեսության վիճակը բարելավվել է եւ սպառումները լավատեսական են դարձել:

Բաղադրյալ հիմքին արժեմեջ՝ հաշվարկած նախորդ եռամյակի նկատմամբ, տոկոսներով.

	2008				2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Սնտեսական ակտիվության ինդեքս	120.6	120.8	82.4	62.3	118.2	118.3	109.0	67.4	138.4	107.0		
Գործարար միջավայրի հիմքին	107.8	97.1	100.4	84.1	80.9	112.0	125.9	92.1	105.8	108.1		
Սպառողների վստահության ինդեքս	110.3	92.4	104.3	94.4	93.1	95.8	103.0	96.7	106.3	102.3		

Այս տարվա 2-րդ եռամյակում նոյնամյակ բոլոր երեւ ինդեքսների գծով դրական ցուցանիւններ են արձանագրվել, բայց սնտեսական ակտիվության եւ սպառումների վստահության ինդեքսներ ավելի ցածր են եղել նախորդ եռամյակի նկատմամբ, իսկ գործարար միջավայրի ինդեքսն ավելի բարձր: Դա նշանակում է, որ բիզնեսն ավելի լավատեսական է տրամադրված սնտեսական ներկա իրավիճակի վերաբերյալ եւ աղածայի սպառումներն ավելի լավատեսական են:

Սնտեսական ակտիվությունը ըստ սնտեսության մյուլերի 2010-ի երկրորդ եռամյակում.

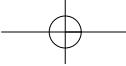
	դատախանների հաշվեկշռություն				ինդեքս, %
	2009/2	2010/1	2010/2	Նախ. եռ. նկ.	Նախ. տարվա. նոյն. եռ. նկ.
Արդյունաբերություն	50.7	55.3	53.8	97.2	106.1
Հիմարարություն	54.1	63.9	69.5	108.7	128.5
Սուետուր	53.7	57.5	60.8	105.7	113.4
Ծառայություններ	65.8	57.6	61.9	107.6	94.1
Սնտեսական ակտիվություն	56.9	57.8	61.9	107.0	108.7

Այստեղ միայն ծառայությունների ոլորտում է, որ 2010-ի երկրորդ եռամյակում նախորդ տարվա նոյն եռամյակի նկատմամբ սնտեսական ակտիվության ինդեքսն ավելի ցածր է եղել, մնացած բոլոր դեմքերում այդ ցուցանիւնը ավելի բարձր է: Իսկ այս տարվա 1-ին եռամյակի նկատմամբ, սնտեսական ակտիվության ինդեքսը ցածր է եղել նախորդ տարվա նոյն եռամյակի նկատմամբ:

Գործարար միջավայրը ըստ սնտեսության մյուլերի 2010-ի երկրորդ եռամյակում.

	դատախանների հաշվեկշռություն				ինդեքս, %
	2009/2	2010/1	2010/2	Նախ. եռ. նկ.	Նախ. տարվա. նոյն. եռ. նկ.
Արդյունաբերություն	34.8	50.9	52.5	103.2	151.0
Հիմարարություն	37.3	47.6	49.3	103.6	132.3
Սուետուր	35.3	43.8	45.5	103.9	128.8
Ծառայություններ	40.6	45.0	51.4	114.2	126.7
ԳՄԻ	37.6	46.5	50.2	108.1	133.8

Գործարար միջավայրի գմահատականներն ու սպ

3 ՅՈՒՆԻ 2010 Էջ Ա

ԹԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ- ԲԱՆԱՒՐՈՎԱԿԱՆ

Ա նցյալ տարի հունվարին ԱՍՄ-ի 1819 ուսանող դիմել էին ՀՅ նախագահին՝ հայտնելով իրենց վրդով-նունքը, որ ԱՍՄ հայագիտական ամբիոնները զբաղված են հայ ազգային ինքնության նենգափոխմանը եւ նոյաստում են կենջ հայագիտական դրորոշին: Որպես օրինակ բերվում է այն փաստը, որ ԱՍՄ-ում հրատարակված «Հայ ժողովուրդը հնուց մինչեւ արդի ժամանակը» Երևանորյա աշխատության մեջ ներկայացվում է, իր հայ ժողովուրդը կազմակերպել է մ.թ.ա. VI դարում: Ամերիկահայ հայրենաստեր ուսանողների վրդովնումը իրու հայսնկում է «Հայաստան համականական իմնաւդրամի» հայտարարած ՀՅ նախագահի նրգանակարածության «Պոմանիտար գիտություններ» անվանակարգի հանձնաժողովի նախագահի ղերում: Ես այժմ էլ մի հարվածով տաղավում են այդ համանաժողովի բնաւրյանը նեկայացված տարբեր հումանիտար և մագավառների դասկանող տասներեք գիտական լուրջ աշխատություն՝ բրոյրն էլ «Նուանողից ցած» հայարարվելով, այդ բվում ԳԱԱ Պատմության իմաստությի սարեմ Ա. Շահումյանի ուսագրավ գիրը Արարած լեռնան եւ Նոյյան տաղանձնական կիճան Վերաբերյալ:

արդարացի է, բայց նրանց մտքով չի էլ անցնում, որ հայ ժողովրդի կազմավորման այդ չարաբասիկ մ.թ.ա. VI դարը մեր տեղական որոշ դատարանների մասուցմանը սպառեցնում են նաև Դայասանի դդրցների 6-րդ դասարանի աշակերտներին: Էլ ի՞նչ խոսե՞ած է Հայութի մասին անհետաց գործությունների մասին:

Բ. Հարությունյանի այս անհիմն վարկածի դեմ եւ հանդես եկա դեռև 2003 թ.-ի նոյեմբերի 13-15-ին ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտում կայացած հայագիտական գիտաժողովում, ներկուվ, որ «Արմենի» եւ «Արմենին» ցեղանունը հիշատակվում է դեռևս Զ.ա. IX դարի վերջին եւ VIII դարի սկզբին Ուրարտուի հզոր թագավորներ Մենուայի եւ նրա որդի Արգիշտի Ա.-ի սեղագիր արձանագրություններում այդպես էր կտրվում դատմական Արմեն Երկրում (Աղճիբ-Տարո) ապրող ընիկ հայ ժողովությունը: Դենք այդ անունով էլ հարեան ցեղերը, որոնք անմիջապես սփյուռք էին Արմեն Երկրի եւ նրա ժողովորդի հետ, անվանեցին աճրող Ուրարտու Երկրի ժողովորդին եւ ոչ թէ իմնանաւ Արամանի թագավորի անմոնով: Մի ժամանակ էլ որոց դատմարաններ դնդում էին, թէ փօյուգիացի Արմենները գենով ու դատեազգով միշտցին աճրող Հայկական լեռնաշխարհ (տես իմ հոդվածը՝ «Հայկական լեռնաշխարհ Հայոց եւ համաշխարհային բաղաբակրության բնորրան» հայագիտական գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտում Երևան 2004 թ. 164-175):

Նակող, դատմական եւ աշխարհագրական անունների մի բանի տասնյակ նոր ստուգաբանումներ եւ հայտնագործումներ առաջարրության այս գիրը եւս արժանանում է «նշանողից ցա» որակման:

Վերջերս Համելս Գետրոյանը հանդես եկավ «Հայաստանը եւ Եվրոպան» (ՎԵՄ, 2009, N 1, էջ 26-47), հավակնում մի հոդվածով, որի մեջ տուափում են հայ ժողովորդի կազմակերպման եւ Ուրարտու ղետության հետ կապված մի շարք հարցեր, որոնց անդրադարձել են եւ նմ մենագրության մեջ՝ բոլորովին նոր տեսանկյունից եւ նոր լուսաբանմանից: Վերոհիշյալ հոդվածում եղած հինացած դատկերացումները լայնագործ ցույց են տանիք, որ մշացանակարածության հանձնաժողովի նախագահը Համելս Գետրոյանը, որը կարդացել է այս դատավճիռը, իրականում իմ աշխատությունը չի էլ կարդացել, այլադեմ կզգուշանար այրիմին արդի լուրով՝ իրեւ գործին գիտակ Անդրեակայացնել այսօտ արդեն սանմկ տեսակետներ նշված հարցերի վերաբերյալ:

Գալույ Վերինիշյա ամերիկահայ ուսանողների բողոքին՝ 2009-ի սկզբին Գիտությունների ազգային ակադեմիայում հայագիտության նշված *hawgster* բնակչելու հանար կազմակերպվեց հանճնաժողով, որի նախագահ նշանակվեց ակադեմիկոս Քիլիսոփա Հանլետ Գետրոյանը:

2009-ի աղրիյին այդ գործը հաջողությամբ ձախողելուց հետո նոյն Կամլեա Գետրայանը հանկարծ (էջ 32): Ներկայիս շատ թիվ ճանաչված դատավարանների մեջան գոյս մասը չի դաշտանում Ք.ա.

VI դարսմ հայ ժողովրդի կազմա վորման նման կարծիք, իսկ ինը՝ Հ.Գետրայանը հարում է դրան ու դեցով ունենալով «հեղինակա վոր» գիտական աղբյուր՝ Հայա տամի դրանցների 6-րդ դասարան «Հայոց դասմության» դասագիրքը Եվ իր այս «քարձարաժեխ» աղբյուրը թագնելու համար ակադեմիկոս զյանում է տեխնում կամ էջատակ ծանոթագրության մեջ հիշատակելու իր նույնականության մասին պատճենը: Այս մեջի անունն ու աշխատությունը: Ո՞ր իրավունքով է Հ. Գետրայանը իրեւ դասմաքանաների ընդհանրության մասին պատճենը կամ տեսակետ կամ եղանակառ թյուն ներկայացնում հայ ժողովրդի կազմավորման մի այսպիսի ինքնազարդու կարևոր գաղափար, որի հեղինակը միայն Բ. Յառությունյանն է: Իսկ ու դա այդինք է, հաստառում են Հ. Գետրայանի վերիիշյալ «Հայա տամ եւ Ելորդա» ընդարձակ հոդվածում բերված հաջորդ փառ տարկները:

ANSWER

մ.թ.ա. V-IV հազարամյակներում «հնդեվրոպական ընդիհանրության» տրոհմանց հետո հայկական լեզվանույին դասկանող էքնոսը մնաց իր բնօրրանում։ Մյուսմերը ասիհճանաբար ափովել են Յնդկասամի եւ Եվրոպայի ուղղություններով» (էջ 25)։

2009 թ. տղագրված ավագ դդրոցի 10-րդ դասարանի «Հայոց դասնության» դասագրեսում դասմագիտական թեմաներու դրցեն Արտակ Մովսիսյանը նույնական նշանակում է. «1980-ական թթ. սկզբներից հաստատվեց, որ հնդեվրոպական նախահայրենինքը Զ.ա. V-IV հազարամյակներու եղել է Առաջավոր Ասիայի հյուսիսում, ավելի որոշակի՝ Դայկական լեռնաշխարհում, Փոքր Ասիայի արեւելյան շրջաններում, Դյուսիսային Միջագետնում և Իրանական սարահարթի հյուսիս-արեւելյում։ Ինընըսինյան վերանում է հայերի եկվորության հարցը, բանի որ հնդեվրոպական նախահայրենինքը եղել է հենց այն տարածում, որում կազմակրվել եւ իր դասմությունն է կերտում հայ ժողովուրդը։ Այստիսով՝ Զ.ա. IV հազարամյակի վերջին հայերն առանձնանում են հնդեվրոպական ընդհանրությունից։ Այդ ժամանակաշրջանից սկսվում է հայ ժողովրդի ազգային ցեղային եւ վաղ դեսական կազմակուրումների ժամանակաշրջանը» (էջ 22-23)։

Եվ տակաս կարենոր չէ, որ օրուն-
դիսի դատավանասպալթամբ են
հայ ժողովրդի կազմակրծման խն-
դիր լուսաբանում բանասիրության
դույսոր Կառաջ Ներխսյանը եւ
գրականագետ Լարիսա Մասակալա-
նյանը 2009 թ. տպագրված 10-րդ
դասարանի «Դայ գրականության»
դասագրի նախաբանում. «Դայ ժո-
ղովրդի կազմակրծմանը, - գրու են
նրանք, - տեղի է ունեցել Յայկական
լեռնաշարհուում անհիշելի ժամա-
նակներից բնակվոր հայկական
ցեղերի միաձուլումից: Զեւակորվե-
լով որուն ազգ՝ հայ ժողովությունը
ստեղծել է իր մեծականությունն ու
խորանակնությունն: Այս մասին են

Եւ Արմենիա Երկրանումը:
Որտեղ մնաց հայ ժողովրդի
կազմավորման ճ.ք.ա. VI դարը, որ
այս ամենին անտեղյակ ակարե-
միկոսը վերագրում է առհասարակ
բոլոր դաշնաբաններին եւ մի՞թե
այդինիս «օրացուցային դար» նո-
վում է որեւէ այլ ժողովրդի դաս-

Մության մեջ:
Սի տարօխնակ փաս եւս. այն
դեմքում, երբ հիշյալ 6-րդ դասարա-
նի «Դայոց դասնության» 40-րդ է-
ջում համահայկական դեռության
ստեղծումը Արմավիր ճայրաբաղա-
նով վերագրվում է Զ.ա. XI դարին,
նոյն դասագրի 63-րդ էջում հայ
ժողովուրի կազմակերպան ավարտը
Ենթադրվում է Զ.ա. VI դարում:
Դատապահն զարմանալի է, եթե աս-
կում է, թե VI դարում վերականգն-
ված Այրաբայան տերությունը
«Հայկանների՝ արդեն կազմակեր-
ված հայ ժողովուրի հայ-
րենին եր» (էջ 40): Հարց է ➔

ԱԼԹԵՐԸ ՄՈՒԾԵԴՅԱՆ Քանասիրական գիտությունների դոկտոր

ԴԱԿԱԴԱՅԱԿԱՆ ԴԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

թյան ասլութեզով վերջին տասնամյակներում ձեռք բերած մնեարժեանվագում: Բազմաթիվ օսարալեզուի հին սկզբնաղբյուններում հյայթաթած փասէր, ինչպես եւ ուրարտական, արամեական, սասանյան արձանագրությունների նոր վերծանումներ ու մեկնություններ դարձնելով, դաշնակող, դաշնական եւ աշխարհագրական անունների մի բանից տասնյակ նոր ստուգաբանումներ եւ հայտնագործումներ առաջարկուած այս գիրը եւս արժանանուած է «Նշանողից ցած» որակման:

1. Ակադեմիկոս Մհեր Մանուկյան

— 2. Համարակալու գլուխութեան հիյաշարարն է, թէ «Դայ ժողովրդի կազմակիրման ավարտը եւ հայկական լեռության առաջացումը դասմաքանները վերագրում են մ.թ.ա. VI դարին, Այրաւայսան թագավորության ժամանակաշրջանին, երբ ավարտվում է Դայկական լեռնաշխարհի երիկական-լեզվական խճերի միանականացումը» (էջ 32): Ներկայիս ւաս թէ ինչ նաև աչքած դատմաքանների մեծագույն նաև չ դատմաքաննում ք.ա.

Վլուկեցին որդես ժողովուրդ հնդեսա րողական նախահայրենիքում է հասան XXI-րդ դար» (Եջ 33): Այս տես, 6-րդ դասարանի դասագրին բաղելով, Յ. Գեւորգյանը որոշում է այ ժողովորի առանձնացման է կազմակիրման սկիզբը դնել մ.թ. Ա-րդ հազարամյակի կեսերին, որ դարձյալ լուրջ հակառակությամ մեջ մյուս դասմաքանակների հիմնակա րած դասմական ցցափուկերի հետ: «Դնուց ամեն Յայլական լեռնա խարիծ, նրան հարող ցցանմերը, ի րանական բարձրավանդակը եղանակ են հներեկորդական լեզվաբնակչ ին դատկանող ցեղերի հայրենիքում Հնդեկորդական լեզուների սրի մաս ընթացքում հայերն առանձնա ցել են արդեն մ.թ. Երևորդ հա զարամյակի կեսերին» (Եջ33):

Այսպիսով, ըստ Բ. Հարությունյան՝
նի եւ Յ. Գետրայամի հայ ժողովուր
կազմակիրակը տեսել է մի աճրող
հազարամյակ՝ թ.ա. XV-րդ դարի
մինչեւ VI-րդ դարը։ Բայց արդյուն
բոլոր դասմաքաններն են համա-
ձայն ննան տեսակետին։ իհարկե-
ոչ։ Եվ ահա դարզվեմ է, որ ակա-
դեմիկոսը՝ ընդամենը 6-րդ դասս
րանի դասագրին կրթնած՝ նեղու-
թյուն չի կրել աչքի անցնել Վեցին
տասնամյակներում լուս տեսած մ

Յ ՅՈՒՆԻԽ 2010 ԷՋ Բ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ա ծագում, ինչո՞ւն կա-
րող էր հայ ժողովուրդը
կազմավորվել համա-
հայկական ղետության ստեղծու-
մից 5 դար հետո- ովե՞ր էին մինչ
այդ համահայկական ղետության
բնակիչները: Խերդ աշակերտներ՝
ինչո՞ւն եթ գլուխ համում այս սե-
սասկ գոլովկությունից:

Այսպես, Համլետ Գեւորգյանը հաճան է առնում 6-րդ դասարանի դասագրի ճակարտակով՝ ուժուց 2000 ամերիկահայ ուսանողների «հարձակումից» դաշտային հայ ժողովրդի կազմավորման այս փողուն տեսակետը, որը զուրկ է դատանական հիմքից եւ տեղ է գտնել նաեւ ամերիկյան համալսարանների հայագիտական ամբիոններում ուսուցանալով «Դայ ժողովուրդը հնուց մինչեւ արդի ժամանակը» ամգլերեն Երկիրառյակում։ Եվ միաժամանակ ջրից չոր դուրս գալու համար նա ծեւացնում է, թե հիշյալ Երկիրառյակի հետ կապված այդիշխի հարցադրում ոչ եղել է, ոչ էլ կա։

2. Ակադեմիկոս փիլիսոփա
Դ. ԳԵՂՐԱՋԱՆ ոչ միայն ամհա-
 ղորդ է հայ ժողովրդի ծագման եւ
 կազմավորման վետաբերյալ բազ-
 մաթիվ գիտական ձեռնարկներին
 ու դասագրեթերին, այլև անտեղյակ
 է հայոց լեզվի ծագման եւ ցորեա-
 ցութեան տեսություններին - հարց,
 որին նոյնական անդրադառնում է
 Վերը նշված հոդվածում. «Ակե-
 լիզ հայերենի՝ որդես հնդեվրո-
 պական լեզվի մի հիմնության զոլո-
 դի լեզվաբանական – թերականա-
 կան «սովորական» համեմատա-
 կան բնաությունից, - մասնաւում է
Դ. ԳԵՂՐԱՋԱՆ. - Եվրոպական հե-
 տապահողներն այսուհետև ի հայց
 թերեցին հայկական 1500-ամյա
 դասնագրության նշանակալի եր-
 կերը» (էջ 27):

Համեմատ Գեւորգյանը բացաձակ սխալվում է՝ կարծելով, թե սկզբից եւեթ Եվրոպացի լեզվաբաններ հայերենը համարել են հնդեվրոպական լեզվաբնանիին մի հնգնուրույն ճյուղ։ Դեռևս XVIII դարի երկորորդ կեսին գերմանացի հայմինի փիլիսոփա Գոնֆրիդ Վիլհելմ Լայրնիցը հայերենում եղած դարսելերն բարեի մնությամբ եկավ այն հետևողաբար, թե հայոց լեզուն դասկանում է իրանական լեզվախմբին եւ նրա մնությունն այմբան հիմնավոր էր, որ այդ կարծիքը գերիշխող դարձավ ամբողջ 2 դար եւ XIX դարի նշանավոր հնդեվրոպաբնաները համան չառան Վերանայելու Լայրնիցի վարկածը ընդիուլ 1875 թ., երբ համեմատական լեզվաբանության խոշոր մասնագետ, Երևանական մերժության մոր ուղղության մերկայա-

ցուցիչ Հայութիս Հյութեանը (1848-1908) հանդես եկավ «Հայերնի տեղ հնդէվրոպական լեզուների մէջ» արժեթափու ուսումնասիրությամբ: Զննելով հայերնի, իրաներնի եւ այլ ցեղակից լեզուների միջեւ Եղած ընդհանուրությունները, հնչյունական համակարգը եւ Օրակած փոփոխությունները՝ Հ. Հյութեանը հերթից մինչ այդ շրադեսող տասակեցը, թե հայոց լեզուն դասկանում է իրանական լեզվակարին, եւ բազմաթիվ փաստին ու ստուգաբանումների հիման վրա հաստաց, որ հայոց լեզվում առկա դարսկերեն բառերը սոսկ փոխայլ են, իսկ որանցից որում մնացյալ անհաճենաւ ավելի մեծ բառագանձը բուն հայկական է: Այս բնորոշումը, որ «հայերնը հնդէվրոպական լեզուների մի իմնուրույն ճյուղն է», դասկանում է ինչնց Հյութեանին եւ Օրա հետազոտության արդյունքն է:

3. Համեմատած Գետրայանը նույնագույն է կամ առաջարկությունը սահմանափակում է. IX-VI դարերով, որով ակադեմիկոս Վիլհելմ Մաքս պատճենաբան առաջարկությունը կամ առաջարկությունը է կապահանջնող:

թե Համես Գելորյանը կարդացած լիներ ին «Մովսես Խորենացու դարը» մեջագրությունը, աղա Տեղեկություն կունենար, որ Ուրաքու Երկիր հիշատակված է դեռևս Ք.ա. 1271-ի Ասորեսամի Սալմանասար Ա. թագավորի արձանագրության վեցական արձանագրության

Են խոսում իին աշխարհի դեռևս
թյան նասին: Ոթչ է մնում նտածես
թե Ուրարտուկ լուսավորության նա
խարարությունը հատուկ հրահանգ,
իշեցրել՝ ուրարտական դղրոցներ
րում հայեթենի ուսուցման դրվածք
բարելավելու հանար:

4. Հայագիտությունը միջազ
գային գիտություն է, եւ այդ բնա
գավառը ոչ մնելուց առաջ հարկ
ետեւում քրոնիկ չարիս որոնումնե
րի ու դրամումների Երկար սարինում
գիտության ոռուակի լայտակ դա
շար կուտակելու համար, այլամե
ամեն խայափոխի կարող ես սայ
թաթել: Դանձես Գեւորգյանը դար
ձայլ ցուցադրում է իր սահմանա
փակ գիտելիները եւ, գործին ան
տեղյակ մարդու ինքնավատակու
թյամբ, հայտարարում. «Եվրոպա
կան ոոր դասական հայագիտու
թյունը ուորց Երկրայս ժամանա
կում մի մեծ ծանադրակի անցակ
մշակույթի հուշարձանների մկան
մայր թերահավատությունից ո
դրանց թերագնահատումից մինչեւ
գիտական խիս փորձություն առ
ցած՝ այսօրվա համոզումներ
դրանց արժանահավատության ե

լողական վարկարեկումը որում
ընդիցումներով շարունակվում
արդեն 300 տարի՝ 3 դար, եւ դա
մահու աղբած ժամանակած
ջանն էլ կամայականորեն տեղու
շարժվում է նույնակա ուրոց 30
տարվա շրջափուլում։ Նոյնու կա
տարվում է եւ Ի դարի մասմէ Եղիպատ
րի հետ։ Եվ դա այնդիս ելքուու
ցի հայագետների ջաներով, ին
տես Ս. Լակրո, Ա. Գուլսչին, Վ.
Կարիեր, Ո. Թոնտոն, որոնց մեծա
մես ազակցել են Գր. Խալաթյանն
Կ. Թումանով եւ այլ։ Անհ թէ ինչպէս
իմ «Մըլքսես Խորենացու դարը» մ
նազրության մեջ բննապատրիարք
ամենասուր սայրն ողյում են վա
հայագետների դեմ, որդիսից կա
այսօր եւ մեր շրջապատճենում եւ որու
թյուր տեղեկություններ են մատակա
րարում եւ աղակողմնորոշում օս
հետազոտողներին։

Եվ սակայն Եվրոպական դասական հայագիտությունը չի սկսվում Կառլ Նոյմանից, ինչողևս կարծում է Ք.Գետրոյանը, եւ ոչ էլ Երկարյա ժամանակ է ընդունվում, այլ Նոյմանից մեկ-մեկուկես դար առաջ հայագիտությամբ գրեթե լրացվեն հարգանք Եթերնչող մի շարք բ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

չեւ Եփրամի ծունկը Խարդութիւն (Խարքելոյ) մուտքեան: Վայդների ժամանակացում է մի ուրիշ բնագավառի գերճանացի նշանակութիւն մասնագետ, Բեռլինի Յունքրութիւն համալսարանի դրոֆեսոր, Երկրաբան Յերնան Արիխը: Տեսազն

Պատմանշակութային մեծ արժեքի մասին պատմամք» (Էջ 27), եւ բերում Եվրոպական համապատ անուն ներ՝ Կ. Նոյմանից եւ Մ. Բրուսելի մինչեւ Ա.Սեյյ եւ Ռ.Թոմասոն, «որոնց եւ դիմք է ավելացնել (իր խոսքը են Են-Ա.Ս.) Ք.Տաշյանի, Ն.Աղոնցի, Ք.Մանանյանի, Ս.Մարտիրոսյանի, Ս.Աբեղյանի եւ ուրիշ անունները» (Էջ 27-28):

Գալուս Տեր-Մկրտչյան, Երվան Տեր-Մինասյան, Գետրդ Արգայա եւ այլ, իսկ եվրոպացի նշանավոր հայաբնաթերից՝ Ֆրեդերիկ Ֆերդի ժամ-Դիեռ Սահե, Դուկեթ եւ այլ Անսուս, եվրոպացի հունարա սերներ, դաշտամարներ, ճարտարա բարետության հետազոտողներ ծանրակի ավանը են թերեւ հա մատենագրության երկերի, ճաշկու թի հուշաքանների եւ ճարտարկես ի հին ու հնագոյն հայկական կո բողների ուսումնապիրման գրծում ի խօսես լին Ասրդիգովսկին, իշա լացի ականավոր հուշաքաննա գետներ, Կիլիկյան թերերի ու ամ բոցների հմտայից ուսումնապիրմ գերճանացի Ղելլենենմերը, որ համար փառ ու դաշիվ նրանց:

Եվ սակայն խնդիրն ամենեւին է այնողք չէ, իր եվրոպացի հայաց գետները սկսեցին հայ մատենագրության ու մշակույթի հանդեր թերագնահատությունից եւ ավարտեցին դրանց փառաբանությամբ: Այս ժամի հայ հին հեղինակների ու նրանց մեծարժեք երկերի տեսաբնույթը շարունակվում մինչեւ օր:

Մովսես Խորենացու Եւ Արա Եղա
կի «Պատմութիւն Հայոց»-ի հիմք

կուրային դամական հիշողությունը վերացնելու համար» (Եօ 28-29): Եթե դարձ ձեւակերպեմ զուգ-զույգ կրկնվող ավելորդաբանություններով խճճված այս դասաժը, ապա Հ. Գետրայանը սրանով մեզ ուզում է հավատացնել այս առաջարկը:

Նել, թե Վերջին 15-20 տարու Եվրոպայի եւ առևտարակ Արեւանուսի (այսինքն՝ նաև Ամերիկայի) բաղադական կոնճորուումների փոփոխնան հետեւանիվ, այդ ժողովուրդներ եւ միջազգային համընդույն իրենց դուրս են դրել բաղադակրուումնից ու մշակույթից եւ հայ ժողովրդի ու նրա մշակույթի համեմատ զոյթում են «Դայաստան անունը աշխարհի երեսից զնօթելու» դավադրություն։ Եվ այս տուսալ մեղադրանք համիրավի նետվում է այն ժամանակաշրջանի համար, երբ Եվրոպի ժողույնը եւ առանձին եվրոպական երկրներ, ԱՄՆ-ի 42 նահանգ եւ Ամերիկայի շատ երկրներ նրանց հետ 1965թ-ից ի վեր ժամանչեցին ու դատապարտեցին Օսմանյան Թուրքիայի իրագործած Դայոց ցեղասպանությունը։ Եվ Հ.Գեւորգյանը մեզ հերսաբար մնիքառում է, թե «Որքան էլ զաներ գործադրվեն ու ծախսեր արվեն աշխարհի բարեզներից Դայաստան անունը զնծելու եւ աշխարհ մանող նոր սերնդի հասարակական գիտակցության մեջ բաղադական-մշակութային դասմական հիմունությունը վերացնելու համար», միեւնույն է՝ մենք դիմի հոսանք, որ Դայաստանը ու հայ մշակույթը զնօթելուց հետո կգննի «բաղադական ներգործություններից ազատ մի մասվորական գիտական», որն իր գործի մղումով (այսինքն՝ իր ասենախոսության սիրում) որոնելու եւ գտնելու է «հայկական մշակույթի տեղն ու գործառությը»։ Ինչ մեծ մնիքարություն աշխարհի բարեզներից զնօթված Դայաստանի համար։ Եվ կեղծ ազգասերի այս հրետորական հորեւեսությունը տարփողում է մի փիլիսոփա, որը բացություն չունի 22 եւ ծավալով իր «Դայաստան եւ Եվրոպ» հոդվածով գեր մեկ ակնարկով հիմքել անցյալ տարվա հունվարին ամերիկահայ 1819 ու սանոների բողոքը ամերիկան համայարաններում դասավանդվող հայ ժողովրդի կեղծ տամության դեմ։ Ինը՝ Դամլետ Գեւորգյանը նշանակված էր այդ բողոքը բնաւրկով ակադեմիկական հանձնաժողովի նախագահ եւ հազորությանը տաղալեց հարցի բնարկումը։

Արեւմայան բաղավկրությանն ուղղված հայության մեջադրանի կեղծիք անմիջապես բացահայտվում է հաջորդ իսկ դասաժողով, երբ փիլիսոփա հողվածագիրը միակ «ժամանակակից գիտական» է հրչակում արեւմայան գիտությունն ու բաղավագիտությունը, առանց որի ընթանումներն ու հասկացության համակարգը հաշվի արնելու՝ նա Հայոց դասմության եւ ճշակույթի շարադրումը համարում է դարզունակ եւ արօտեական մատողությամբ թելադրված մի բան: Տղափորությունն այնոիսին է, որ անմիջապես իրավ հաջորդող այս իրավամեթք դարբերությունները բաղված են սարքեա հեղինակների աշխատություններից եւ անբնարա կցնցած մինհանց: Պարզվում է, որ առանց արեւմայան գիտության ամենար է շարադրել Հայաստանի հին ու նոր լատինությունն ու ճշակույթը: Բայց չէ՞ որ Երկու տող Վերև Համլետ Գետրոյանը մեզ սարսափեցնում էր «բաղավական ճշակության բաղադրիչը» կորցրած արեւմուտքով, որը ձգտում է աշխարհի բարեկամներից ջնջել Հայաստան Երկիրը: Ասակասիկ, Համլետ Գետրոյանի դատողությունների այս գոլփագործոցը իր իսկ հեղինակի կատարմանը «Հայաստանի հին ու նոր լատինությունը,

Յ ՅՈՒԼԻՒ 2010 ԷԶ Դ

ԱՀԳ-ՆԵՐԴԻՔ

ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԱՐԱԾՈՒՅԹ

Արար-հյույսելական հականարտությունը 20-րդ դարի, հատկապես Նրա Երկրորդ կեսի աշխարհի, մասնավորաբար Մեծավոր Արեւելի խաղաղության մեծագույն սրբազնիքությունը, որը տեսափառությունը 21-րդ դար, թեև Նրա Երկու Երեսակներ՝ Եգիպտա-հյույսելականն ու Ինդունանան-հյույսելականը կարծես Վեց են գտել Երկու Երկրների հետ կմված խաղաղության համաձայնագրերով։ Նույնը չի կարելի ասել նրա մյուս Երեք հիմնական ուղղություններ՝ Պաղեստինյանը, Իբրահիմյանի ու հաւկապես սիրիականի մասին։ Երեսից առաջին Երկուրդ ստեղ-ստեղ Վերածովում են իսկական դաշտեազմի, ինչուն 2006թ. ամռանը Լիբանանում եւ 2008թ. Վերջին ու 2009թ. առաջին օրերին՝ Գազայի հատկածում։

Արար-իւրայնական հակամարտությունը չափազանց բարդ ռազմականացնելու համար է՝ բազմաթիվ հայտնի ու անհայտ գործողների ներթափանցումներով, նրա վրա միջազգային մյուս գլխավոր իրադարձությունների անմիջական ազդեցության հատկանիւթեառով։ Հետեաքար, հոյժ հծվար խննիր է գրել այս հարցի ճամփան։ Ուրախապի է արձանագրել, թե այս ճամփանը հարավային ըն-

նար է արար-իշրայելական հականարտության վերջնական լուծումը (էջ 8, 10), ինչը հեղինակը համարում է իր մենագրության «կարեւորագոյն եղանակնումը» (էջ 10): Ռ. Կարապետյանը հիմնավորում է, թե տանդիր հսկանալու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել Սիրիայում ազգայնական շարժման դատմությունն ու Պաղեստինի հարցի մկանաձը Սիրիայի խաղականությունը: Այս բոլոր հարկավոր է դիմակել տարածաշրջանում մեծ երրությունների խաղականության համաշաշարադրմանը: Նոյնին կարեւոր աղերսներ կան հիմնախմբի եւ Սիրիայի արտաքին, ճամանակուրաքաղաքականության ու լիբանանյան խաղականությունների միջեւ: Եթինական աղա գրում է իր օգտագործած աղբյուրների ճաման, որոն բավա-

կանին հարուս՝ Ե՛Ն՝ հյակական,
ռուսական, ամերիկյան, իշրայելա-
կան աղբյուներ՝ արխիվային փաս-
տարքեր, մենագրություններ, դար-
եթերական նամուլ, նաև՝ հաճա-
ցանցում գտնվող տարբեր նյութեր:
Քավական է ասել, որ բացի Վերջին
երկու աղբյուններից, նյութաները կազ-

ԳԵՎՈՐԳ
ՅԱԶԵԴՅԱՆ

Ռուբեն Կարապետյան. «Սիրիայի տեղն ու դերը արաբ-իսրայելական հակամարտությունում (1946-2000)»

Սիրիայի դեռության հովտ բացասական մոտեցումը Պարեսահնուուն հետական դեռություն ստեղծելու սիրիական շրջանակների եւ մեծ ժերությունների ծրագրին: Քենդիանական հակված է կարծելու, որ գործնադատական աշխատականությունը (ռեպոլտիական) սիրիացիներից դահնությունը էր համակերպելու ծրագրին՝ հետագա ավելի մեծ վնասներից խուսափելու համար: Ու. Կարամետյանն ըստ Երևանության մոռանում է, որ հրեաների հիմնելիք դեռության սարածքը արաբների համար իրենց հայրենիքի սարածք էր (այսու էլ Օրանց մեծ մասի համար՝ դեռևս է), իսկ հայրենիքի հողի մի քիզն իսկ որտես մեկին չեն զիջում, նույնիսկ սեփական կյանքն են զոհաբերուն վասն այդ սրբության դաշտանության...

Երկրորդ գլուխը վերաբրված է «Սիրիան արար-հորայելական ղատեազմների հորանութում (1948-1967թթ.)» (Եջ 61-113) եւ բաղկացած չորս բաժնից, որոնց մեջ բնաւրկվում են Սիրիայի մասնակցությունը 1948թ. արար-հորայելական առաջին ղատեազմին եւ նրա հետեւանները, Սարը ղատեազմի սկիզբը տարածութանում եւ Արաբական Միացյալ Պանականական պարտիան ու Հայոց

«ամենակարենը արդյունքը» համարում է «Սերձավոր Արեւելիուս Եվրոպական՝ Անգլիայի եւ Ֆրանսիայի գերիշխանության դարաշրջանի ավարտը», ԱՄ-ի կողմից Եվրոպական նահանջի ստեղծագործության վակուումի փակումն ու ԽՄՀՄ-ի հետ «ակիմ դիմակայությունը» (էջ 80-81): Նոյն դասերազմը Արքայի և Սասեթին արարական հերոսական դարձեց» եւ Սուեզի ջրանցքի ազգայինացման գործընթացը հասցեց իր ավարտին (էջ 81): Քառական ժական է, որ Խորհրդային Միության նկատմամբ քարեկանական տարածության վերաբերյալ չինչելով հանդեռն, առաքելուր չէին վստահում ոչ ԽՄՀՄ ին, ոչ էլ ԱՄ-ին: Եթինանակը դիմում նկատել է տախիս, թե արաբները որ «մինչեւ օրս էլ չեն կարողացել հաղթահարել գերտերությունները» նկատմամբ ունեցած իրենց քարտայի դույրը (էջ 83), ինչողև նաև կարուս տախտը «Սաղը դասերազմի առաջունության ստեղծված իրավիճակներից եւ դայմաններից օգսվելու հնարավորությունների նկատմամբ» (էջ 84-85): Կարաղեցյանը նոյն ԱՄ-ի մերձակիրարեւելյան բաղադրական անարդյունավետության հիմնաւայրական դաշտային յելի հետ ուղամաքարտավական դաշտային առաջարկությունը է:

գոլորդական խորհրդի թիվ 242 բանաձեւի մասին, որ Խորայի ղուհանջում էր դուրս գալ գրավված տարածքներից, եւ որն մինչեւ այսօն սովորական թղթի արժեք ունի միայն:

ՍԵՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՐՐՆԴ ԳԼՈՒԽԱՎԵՐՆԱԳՐՎԱԾ է «Սիրիայի բաղադրականությունը արար-խորայի ականականացման առաջնաշահության մասին» (1967-1978թթ.)» (Եզ. 114-191) եւ բաղկացած է ուր բաժնից: Քենինակը հաստատում է, թե ընդհանուր առմանը, սիրիա-ամերիկյան ուղղակի միջդեմական ժկումները գրեթե բացակայում են» 1967-1970թթ.-ին (Եզ 117): Ավելին, ամեն կերպ օժանդակելով խորայի մասին, «Վահճնագունը ավելի շատ հարվածի տակ էր դնում իր հոկ սեփական ժահեր արարական աշխարհում» (Եզ 118. մեր համոզումով՝ ամերիկյան այս սխալ բաղադրականությունն առ այսօն շարունակվում է- Գ. 3.): Դատուկ բաժին նվիրված է ՊԱԿ-ի հետ Դամասկոսի հարաբերություններին, որոնք հասկանավել են նեծ վայրի վերումներով, երեսն նույնիսկ ռազմական առակատումներով: Նշելով, թե «Սիրիան երեք չի ցանկացել լուսաւազմ խորայի հետ», հետական արմատական առաջնաշահության մասին:

արաբական Երկրների հետ հարաբերությունների բարելավման ցանք կությունը: Հս հեղինակի՝ «Պահպատճենի հարցը արաբական օրակարգը է մետքորեն միայն» 1963թ. 1964թ.՝ Սիրիայում եւ Իրաքում հասանալի դասակարգը ազատագրության կազմակերպության ստեղծումից հետո (էջ 85). ավելին, հեղինակը սա համարում է Բաասի «ամենահարաբեր կարեւող դասակարգ առավելություններից մեկը» (էջ 90), ինչին նա նվիրեւ է Երկրորդ զոլովի ողջ երրորդ բաժնին: Այստեղ նա արաբական կացնում է, թե «Խորայիշի եւ Շրայի հովանավորների դեմ տայախար համարվեց կուսակցության հիմնական նաև նաև ազատականներից մեկը» (էջ 93): Ո. Կարապետյանը մեղադրում Արբել Նասերին՝ 1960-ականների կեսերին արաբ-խորայիշական լուսավորության վածության աճը հրահրելու եւ նաև խաղատերազմական իրավիճակի ստեղծելու համար: Պատերազմը հայսնի դարձած իրեւ «Վեցօրյա դաշտազմ», «Դայթեց Արբել Նասերի իմբնավասահության հետեւ անհով պիսալ հաշվարկված բայթերի դաշտառով» (էջ 106): Պատերազմի ու Սիրիայի վրա նրա ռողական հետեւանմերին է անդրադարձ լինում չորրորդ բաժնում: Յեղինակը իրավացի է արձանագրելով, թե 1967թ. Պատերազմը «լրջագույն հոգ գերանական հարված հասցեց արաբական աշխարհին, որը կապահանջանակ դացավ իր իմբնավասահությունը մասնակի վերականգնելու միայն» (էջ 1973թ. Պատերազմից հետո») (էջ 107, ըղարումը հեղինակին է՝ գլուխ 3.): Պատերազմի արդյունքներին էն արաբական աշխարհում հակամածելիյան տաճարությունների դր աճը (բանի որ «ԱՄՆ-ը դարձան իրայիշի գոյության եւ անվանության հիմնական «հովանավոր», էջ 113), ԽՍՀՄ-ի ազդեցության մեծացումն ու իրայիշի՝ տարածաշրջանական արաբական երկրների արտգործնախարարների 1967թ. օգոստոսի 26-ի խորհրդակցության ավարտին երես «ոչ» երի վրա հիմնված բանաձեռնությունը ինը՝ ոչ իրայիշի ձանաչափանը, որը նրա հետ բանակցություններին եւ ոչ նրա հետ խաղաղության: Յեղինակը գրում է նաև ԱՄԿ Անվանության:

րաբ-իշտայելական հականարտության կրակը «անմար» դահելքի բնել է Սիրիայի արտաժին եւ Եւրին բաղադրական նկատառումներից (էջ 126): Սակայն, հենց ՊԱԿ-ին դաշտամնելու համար, 1970թ. սկզբանմերին իիչ եր մնում դատերազմ ծագեր Սիրիայի եւ Հորդանանի միջեւ, երբ վերջինիս թագավոր Հուսեյնը դաժան հաշվեհարդար ենասկ երկում տեղակայված դադասինցի գինյալներ հետ: Այս մասին ավելի մանամանն է գրվել հաջորդ քածնում: Հորդանանում դադասինցին գինյալ ներկայության պավարը նշանավորեց նոյն ներկայության հոյս մեծացումն ու դրան ուղեկցած ներին լարվածության սրացումը Լիբանանում, ինչողևս եւ Սիրիայում Հաֆեզ էլ-Ասադի գիտավորած մետական հեղաւորումը (այսուղև կրչված «Ուղիչ շարժում»): Հեղինակը «անիմն» է հանարում դրսումները, թե Սիրիայի Հորդանան ներխուժման ծրագիր ետին Մոսկվան է գտնվել (էջ 130): Հաջորդ էջում վերլուծվում են Սիրիայի նոր դեկավարի ներին եւ արտաժին բաղադրականության որոշ գծերը. հեղինակը նոր «ամենակարեւոր ձեռքբերում» համարում է «իր կառավարման ընթացքում կայուն ուժիան աղափոխման», նաև՝ արաբական աշխարհում Սիրիայի աննախադեռ հեղինակության նվաճումն ու առաջնորդյան իերակատարության սասնանումը արաբ-իշտայելական հականարտության մեջ (էջ 133): Հեղինակը մեջքուրում է իշտայելի հետ խաղաղության դիմաց էլ-Ասադյան դայմանները՝ ոչ միայն Գոլանի բարձրությունների վերադարձ Սիրիային, այլև դադեսինցի ժողովրդի արդար իրավունքների պահպանը Սիրիային, առաջին հերթին՝ դադեսինցին դեռևսության ստեղծումը, արեւելյան Երևաստեմում արաբական գերիշխանության վերականգնումը եւ դադեսինցի գաղթականների տունդարձը, նաև՝ Լիբանանի հարավում իշտայելի գրաված տարածքներից նահանջը (մենագրության 252-253-րդ էջում տես Հաֆեզ էլ-Ասադի հարցագրուց «ալ-Ուասաք» օրաթերթի), դահանջներ, որոնցից իշտայելի իշտահաջորդ իշխանությունները երթեմն ցանկություն են հայտնության բարձրացնելու միայն առաջինը, այն է՝ սիրիական գերիշխանության էական

սաք, ոչ ՎԱՆ ԹՐՅԱԿԻԾ-ԱԼՍԱՅԱ, ՊԵՏԱՄԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՎԱՆՈՐ, ՊՐԻՓ. ՆԻԿՈԼԱՅ ՀՈՎԻԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ԽԱ-
ՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆԻ:

Գիրի բացվում է բովանդակու-
թյան ցանկով (էջ 5-7): «Ներածու-
թյանը» հաջորդում են հինգ գլուխ-
ներ՝ յուրաքանչյուր բաղկացած մի
տանի բաժիններից: «Վերջարա-
նից» հետո ՏԵՂ ԵՆ գտել 10 հավել-
վածներ (էջ 290-330), որոնք այս
հականարտության վերաբերող ԵՐԿ-
ԼՈՂԴԱԲԻ կամ բազմակողմանի-
միջազգային փաստարդեր են, ո-
րոնց մեծ մասն առաջին անգամ է
հրատարակվում հայոց ԼԵԳՎՈՒ:

Գիրն ավելացվում է «Օգագործ-
ված գրականության ցանկով» (էջ
331-352):

331-352):
Ընդգրկված ժամանակաշրջանի
55 տարիների սկիզբը խորհրդան-
շում է Սրբազնի անկախությունը
1946թ. պարիին, իսկ ավարտ՝
Երկրի 30 տարիների միանձնյա դե-
կավար Հաֆեղ Էլ-Ասադի մահը
2000թ. հունիսին:

«Ներածության» մեջ (էջ 8-13) հեղինակը շարադրում է աշխատության հիմնադրույթները: Նա հաճախ այս է ԱՍՍ երեմնի ղետական փառուղար Յննիք Թիսկնօքերի կարծիքին, թե առանց Սիրիայի՝ ամ-

3 ՅՈՒՆԻԿՈ 2010 ԷԶ Ե

ԱՀԳ-ՆԵՐԴԻՐ

ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ ՎԵՐԱԿՐՈՆԱԿԱՐԱ

սահմանափակումների դայմանով։ Հեղինակն ընդգծում է, որ էլ-Ասադը հավատացած էր, թե կարելի է հրայի դեմ դայտարում հաջողորդայան հասնել ռազմական ուժի գերակայության ընորհիվ (էջ 137), ինչն եւ նա դիմեց Եգիպտոսի հետ։ հետեւանոն եղավ արաբական նախաձեռնությամբ սկսած 1973թ. «Հոկտեմբերյան» դատերազմը, որին նվիրված է երրորդ գլուխ հաջորդ քաժին։ Ըստ հեղինակի՝ Եգիպտոսն ու Սիրիան «փաստուն ռազմական ժեսանկույնից տանու սվեցին դատերազմը» (էջ 144), ընդ որում՝ «Սիրիան ավելի մեծ կորուսներ կրեց, քան Եգիպտոսը»՝ կորցնելով հավելյալ 600 քառ. կմ ու տարածներ (էջ 142)։ Այդուհանդեռ, արաբները շահեցին հոգեբանական ժեսանկույնից, քանի որ Վերականգնեցին ինքնավասահությունը, ինչպես նաև հօգու ցնդեցին «հրայելի ռազմական անդարտելիության վարկածը» (էջ 143). դա դրսերվեց նաեւ 2006թ. ամռանը Նեղոռլայի դեմ դատերազմում- Գ. 3.): Սիրիայի հանար, դատերազմն ունեցավ նաեւ մեկ ուրիշ դրական հետևանք ամեց

նրա հեղինակությունը արաբական աշխարհում, ինչի հետ դարձավոր էր հասվի նաև նույնիսկ ԱՍՏ-ը: Վերջինիս դեժվարությա Յենիք Զիսեն- մարտության կարգավորման ճանապարհին (1978-1991թ.):» (էջ 192-238) եւ բաղկացած է չորս բաժնից, որոնցում խանարկվում են Սիրիայի

Հրատարակություն Կահիրեի բանասիրական Փակուլտետի Կահիրե, 2008, 352 էջ (17

Ձեր «այլ առ այլ» բաղաբականության է Ավիրված հաջորդ բաժինը: ԱՄՍ-ն, ինչպես նաև Խորյշելու հետամոնեցին ոչ թե հաճարաբական, այլ՝ Խորյշելու սահմանակից յուրաքանչյուր արաբական երկրի Եւ Պաղեստինիների հետ խաղաղության անջատ հաճախայնագիր կնիւլու բաղաբական ռազմավարությունը, որը հետաքայում հաջորդվում ունեցավ Եգիպտոսի ու Հորդանանի հետ միայն, Պաղեստինիների հետ միայն կիսաս-դրաս հաջորդվեց, իսկ լիբանանյան ու հաւական սիրիական ուղղություններում ձախողության մասնվեց: Կերիմակը նույն է ֆիսխության բաղաբականության երեք հիմնական բացքումները, որնցից է նաև Սիրիայի գործոնի թերագնահատումը հաճախարհակ խաղաղության հասնելու գործընթացում (Էջ 157) եւ Լիբանանի բաղացիական դաշերազմում: Վերջինին էլ նվիրված է նոյն զիմի հաջորդ բաժինը: Մեր համոզումով, լիբանանյան «Ճահճի» գերիսով բարդ ծայրեր հեղինակը հաջողել է հաղթահարել, իհարկե, կենունանալով սիրիական դերակատարության վրա: Նա հատուկ ժեսում է Եւ «անհերելի փաս» է հայտարարում այն, որ լիբանանում սիրիական միջամտությունը կատարվեց ոչ թե «Պաղեստինիներին կամ էլ Իրասունյաներին օգնելու, այլ լիբանանը որոյն բաղաբական միավոր փրկելու համար» (Էջ 168): Վերջին բաժինը հատկացվել է Եգիպտա-խայթական Շեմփ-Դեկիդի հաճախայնագիր նկանամբ Սիրիայի հովյացասական դիրքությունին: Կերիմակը օսա բարձր է զնահատում հաճախայնագիր դեմ արաբական ընդարձակ հաճախամրում («Դիմակայության եւ հակազդման ճակատը») ստեղծելու գործում էլ-Ասադի առանցքային դերակատարությունը, հատուկ ընդգծելով, ԽՍՀՍՀ նկանամբ դարձորու թերևունով հանդերձ, գերերությունների միջեւ հավասարակշռությունը դահղանելու եւ ստեղծված, անհուսալի թվացող իրավիճակներից «առավելագույն օգուտ կորցելու նրա հմտությունն ու վարմետությունը» (Էջ 179): Կերիմակը փաստուն հաճակարծի է Սիրիայի նախագահի՝ Եգիպտա-խայթայիլական անջատ հաճախայնագրին և կա գնահատականին: Այս առնչությանը, Ո. Կարամեթյանը

Ներձավորարեւեյան բաղաբականության հիմնախնդիրները քենի-Նելիդից հետո, 1982թ. Խորայի ներխուժումը Լիբանան, Թափփի հանաձայնությունը եւ Pax Syriana-ի հաստառումը Լիբանանում եւ ԱՍՍ-Սիրիա հարաբերություններում ահարեւզության, թմրադեղի առեւտք ու մարդու իրավունքների հիմնահարցերը: Յեղինակի կարենով, խորայի ներխուժման հետեւանով լիբանանում աներիկանութեան հոգած հետ հանաձայնության միջև (եւ 1983թ. մայիսի 17-ին դա հսկապես ստորագրված) վարչակարգի հաստառումը «ավելի լուրջ բախտական եւ ռազմական վտանգ էր դարունակում Սիրիայի համար, ան քենի-Նելիդից գործարք» (էջ 213), դրա համար էլ Սիրիան փորձեց ամեն կերպ արգելակել Վերուժայի հանաձայնագրի կմունը, իսկ կմունիցից հետո աշխատեց ու հաջողեց տաղանձել դրա գործնականացումը: Յեղինակը ճիշճ է ախտորոշում, թե Լիբանանում աներիկանաբախտականության անհաջողության ու անարդյունավետության հիմնական դաշտաղը այդ երկուու «Սիրիայի դերի անտեսումն ու բերազմահատումն» էր (էջ 219): Մերձավոր Արևելիում խաղաղության գործընթացից Սիրիային մեկուսացնելու ԱՍՍ-ի նոտեցումը «Էլ ավելի հետօնացեց Ասադի խնդիրը՝ ուրեմն զիջում չկատարել լիբանանի հարցում» (նոյն էջում): Մայիսի 17-ի համաձայնագրի կմունուն թուղացած նախազաք Ամին Ժենայեդ եր՝ հեռացավ իշխանությունից՝ սահմանադրական ժամկետի ավարշին, լիբանանը հայտնվեց իշխանական վակուումի մեջ, որից Սիրիան լավագույնս օգսվեց ոչ միայն վերջնականացես քաղելվության մասմասաւոր ազդեցությունում:

Օութեն Կարապետյան

Նինգերորդ գլխի վերնագիրը է «Սիրիան խաղաղության գործընթացի ակտիվ մասնակից (1991-2000թթ.)» (էջ 239-285) եւ բաղկացած է հինգ բաժնից, որոնցում բննարկվում են Սիրիայի ճամանակությունը Ծոփի երկրորդ (հրայբան գրավումից Ուուկեյի ազատագրության) դաշտեազնին, Մարդիրի խաղաղության համաժողովին ու Սիրիայի եւ Խորայի միջեւ խաղաղություն հաստաելու փորձերին: Ենինակը հարմար է գտնել գլխի վերջին բաժնով անդրախանալու Դաֆեզ Էլ-Ասադի ճահիվաճք նրա դարաշրջանի ավարտին եւ 21-րդ դարի սկզբուն Սիրիայի դիմագրավակած ներին ու արտադին նոր նարահավերներին, որոնք թեև ըստ էության չեն ճանում ճենագրության ժամանակային շրջանակում, այդուհանդեռձ, ընթերցողին թույլ են տալիս դասկերացում կազմել հորից որդուն՝ Բաշարին անցման փուլի մարտահրավերների մասին: Նեւլով, թե «Ասող հաճածայիւեց մասնալ [Խակասադրամյան] դաշինին միայն այն դայնանով, որ Խորայի ճնամանակից լրատագիրն» (էջ 242), հետինակը հրավագի է հայսելով, թե Եգիպտոսի ու Սաուդյան Արաբիայի կողմին ճամանակությունն այդ դաշինին՝ «Վեց որեց Սիրիայի մեկուսացմանը արարական աշխարհում եւ նիշազգային ասդարեզում», ինչորես նաև իրականացնել «15 տարիների ընթացքում հետադարձ իր նոյասակը՝ կառավարել Լիբանանը» (էջ 243): Սիրիան օգսվեց նաև ֆինանսադին՝ ճավթով հարուս արարական երկրներից սացած «Ընկերություն»: Ենինակը կարողացել է ընթերցողին ներկայացնել Մադրիդում 1989թ. սկսած խաղա-

«Վերջաբանում» (էջ 286-289) Ո. Կարաղեցյանը ի մի է բերել մենագրության հիմնական եղահանգումները, որն նշեցի ամենաեականն է. «Միհիայն սիրիա-խորայիշական խաղաղության համաձայնագրի ստորագրմանը ... հնարավոր կիրին հասնել Պաղեստինի հիմնանդրի արքար կարապիրնանն ու Սերձավոր Արեւելիսմ Տեւական խաղաղության հաստամանը, այլ ոչ թե հակառակը՝ խորայիշ-դարեսին նյան համաձայնության արդյունավոր Պաղեստինի «Պետքության» ստեղծումով՝ այլընտրանի չքողնել Սիրիային եւ դարտադրել նրան համաձայնության գալ խորայիշի հետ՝ վերջինիս հարմար դայնաններով» (էջ 289. նույն միհօք՝ «Ներածությունում», էջ 11):

27

Ուլրեն Կարաբեյսյանը, ընդհանուր վերցրած, հաջողել է ընթերցնողին ներկայացնել Ստրավու Արտելի հիմնական հակամարտության սիրիական Երևանի աճքողական դաշտերը, ինչը ուս բարդ, աշխատաւար, եւ խոսնպանեմբ ամեն արարագետ դաշտանք-խղաքագեցի կառողության գործ չէ: Պարզապես իհացնում են հեղինակի՝ աղբյուրների առատության մեջ ընտրություն կատարելու հնությունը, ինքնուրությունը եւ խորապես հիմնավորված ժամանենքու հայսներու հաճածակությունը, վերլուծելու գերազանց ունակությունը եւ ննամ՝ լուրջ գիտնականին հայր ուրիշ հասկանենք: Սակայն այս բարդագույն խնդիրի հաջողությանը լուծած հեղինակը, չնա գիտեր ինչո՞ւ, գրեթե հակառակ հատկանիշներով է հանդիս զայխ մենագորության մուտքագրման ու շարադրման, հասկապես լեզվական կողմերի հանդեպ ցուցաբերած անփութությամբ: Գրում հանդիպող պիսալներն ու թերիներ անփոփելի հետևակ կետերմ:

- Լեզվական սխալներ

Օութեն Կարաբիյանն ու գրի
խնրազի Նիկոլայ Յովհաննիսյա-
նը, կենտրոնանալով գրի զուս գի-
տական, համկարես վերլուծական
կողմին Վրա, գրեթե հիմնովին ա-
նուշաբրուժան են ճանանց աշխա-
տության լեզվական կողմը, որը,
ցավի սրի, խոցելի է բազմաթիվ
տեսակներից:

Ակսենտ հայերենից: Զարմանալի
է, թե ինչու է ամբողջ օրիում ըա-

լ, թս լույսում ապրոց գրիս բացակայում տողադարձը: Բայց չէ՞ որ տողադարձն էլ մաս է կազմում լեզվական կանոններին: Եթե նովինիսկ ամիկան էր ձեռք բերել հայերենի համակարգչային շարվածի տակ և այս գործությունը առաջանալու համար անհնարինակ է, ապա այս գործությունը անհնարինակ է:

Օպերկ-ատամանը և շարադրական սխալները, եզակի-հոգածակի անհամաղատասխանությունները, գլխագործությունների եւ մուտքագրման սխալները: Աշխատության լեզվականաթողությունը ռուսերեն է, ակնարկը՝ անգլերեն:

հայութեն: Ուսաբանությունները դարձաղես վիտում են: Նշենք դրանցից մի քանիսը միայն. «սիրական զինվոր», «սիրական զյուրացի» (էջ 77), «իշրայելական ռազմագերեր» (էջ 148), «ամերիկյան նախագահ» (էջ 188) (ճիշճն են՝ «սիրիացի», «իշրայելացի», «ամերիկացի» եւ այլն), «հայսարարությունները այն ճամասին» (էջ 130). «այն ճամասին»-ը ավելորդ է), «ՄԱԿ-ի 242 բանաձեռ» (էջ 188. Ճիշճն է՝ «242-րդ բանաձեռ» կամ «Քիվ 242 բանաձեռ»): «Սա», «դա», «նա» եւ նման բառերի փոխարեն շարադրանին «այնախեղող» է եղել, ինչուս դիմի ասեր արժանահիշատակ ակադ. Լետոն Յախվերյանը: Զարաւահիվել է նաև «կողմից» լեզվական նոլախուոր. իմաստային տարբերություն կա՞ առյուն, օրինակ, «Խալենդ ալ-Ազմի կողմից կազմված» (էջ 73) եւ «Խալենդ

Յ ՅՈՒՆԻԽ 2010 Էջ 2

ԳՐԱԴԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ալ-Ազնի կազմած», «հսրայելի կողմից գրաված» (էջ 163) եւ «հսրայելի գրաված», «Զումբրադի կողմից գլխավորված» (էջ 170) եւ «Զումբրադի գլխավորած», «քապարագում էին Մոսկվայի կողմից» (էջ 221) եւ «քապարագում էր Մոսկվա» են. արտահայտությունների միջև նշեն: Առաջարկում են շատ գործոց պետքանիւթեալ հայոց լեզուն խելորդ «ցանկացած» (ռուսենին «յուլոյ»-ը), «այն», «կողմից» ու նման բառեր գործածելիս, ավելի ճիշ կլինեն այդ բառերը օգտել լեզ-

թյում» Եզրի նույտի աշերիվ է Նույտ 1944-ը (էջ 234), մինչդեռ դա շօանառության մեջ դրվեց այս հրեական կողմանց ուժության վերաբերյալ 1948-ին հրապարակված «Հայոց գայնի կոնվենցիայով»: 277-րդ էջում շարադրանքն այնպիսին է, որ ընթեցողի մոտ կարող է ժիրո առաջացնել, թե 1982 թվականին հրայելի Լիբանան ներխուժման օրերին ԽՍՀՄ ղեկավարը Յուրի Անդրոնիկովն է եղել (ի դեմ, նրա առաջին անունը նշվել է «Ա.» հարավինունկանի փոխան «Յուրի» լրիվ անվամ): Կան նաև ուրիշ սխալներ:

Յատով առունելի սխալեր.-
Տավով, սրան եւս այս են, մինչդեռ
կարելի էր թօխսնոյիր ընթեցման ու
խմբագրման դեմքով նվազագույ-
նի հասցել: Թվակենք դրանցից
մի բանիսը: Քանաշխարհային, այդ
թվում՝ հակական գրականության

ՈՌԵԲԵՆ ԿԱՐ

մեջ, չես գիտեր ինչո՞ւ, ուստի հաճախ անտեսվում է արարելեն անունների «Արդել» բաղադրիչը, որը անվան անբաժանելի նաև է: Այս երեսութին Տուրք է սկզի նաև հեղինակը՝ հաճարյա բոլոր հիշատակումներում Գամալ Արդել Նասերի ազգանունը ներկայացնելով «Նասեր» ձեռվ, փոխան ձիւ «Արդել Նասերի»: Ի

գիտություն հայսմենք, որ «Արդել»ին հաջողորդ բարձ Աստվծու ընուռն անուն է: Օրինակ՝ «Դամիր»ը Նշանակում է «ողորմած», ուստի երգում են «համիդյան Կոտորածներ», դրւու է գալիս, որ ողորմածն Ասված այնքան անզոր է, որ կոտորածներ է սարդում... Արար դաշտաման Սնհամներ Ջուր Վիխ ազգանունը 12-րդ էջում ճիշճ ներկայացվելուց հետո 17-րդ էջում վերածվել է «Ուուր»-ի: Խորակի Նեգեփի անապատում գտնվող ատօնային ռեակտորի վայրի Դիմոնայի անունը տուվել է «Դիվնա» (էջ 106): Ակմետը Զիրքիի դեկապարած «Պաղեստինի ազատագրության ժողովրդական ճակաս ընդհանուր հրանանատարություն» կազմակերպության անունը ներկայացվել է «Պաղեստինի Ազատագրության Դեմոկրատական ճակաս - Գիյավոր հրանանատարություն» (էջ 120)։

րոլքոյն» սխալ տեսով (Էջ 126): Նոյնպիսի սխալ է Արու Նիդավի դեկավարած «Ֆարի - Շեղափոխանակ խորհուրդ» կազմակերպության անվան մեջ «խորհուրդը» «իրամանատարոլքոյն» բառով փոխարինելու (Էջ 232): «Ղովմի» անունով ծանոր «Սիրիական ազգայնական-սոցիալական կուսակցության» անունը մեկ դարձել է «Ժողովրական կուսակցություն» (Էջ 76), մեկ ուրիշ անօգամ նույնիւ Ազգային-սոցիալիստական կուսակցությունը՝ տեսով (Էջ 166): Ծագունով լիբանանցի ամերիկացի բանագնաց «Ֆիլիդ Ջարիբ»-ի ազգանունը տպվել է «Ջարիբ» ձեռով (Էջ 199, 201, 209): Ջայերեն գրականության մեջ Երիխով անունով հայտնի բաղադրիչ անունը դարձել է «Եթերիկոն» (Էջ 259) և այլն:

Տիտղոսների սխալներ.- Սիրիայի կոմկուսի ղեկավար Խալեթ Քենդաշի (տպվել է «Բակ-դաս», մեկ այլ տեղ՝ «Բաղրամ» ձեռվ) համար ասվում է, թե նա «դարձավ խորհրդարանի տեղակալ» (էջ 72). հայնամայք կորել է «նախագահի» բառը Վերջին Երկու բառերի միջև։ Խորհրդականի հիմքումը «ԽՄԿ-ի Կենտկոմի զիսավոր բարությար» է եւ ոչ թե «ԽՄՀՍ կոմիտեի հիմքական կուսակցության զիսավոր բարությար» (էջ 73). ամերիկան ազիտելյանը՝ հայկական միջավայրում (այդ թվում՝ «Ազգում») համաձարակի է Վերածնելու խորհրդարանների նախագահներին «խոսնակ» բառով բնորություն, ինչն ուժիւ է սկել նաև հեղինակը սիրիական խորհրդարանի նախագահ Մահմուտ ալ-Զուուֆիի (եւ ոչ

թե «Զուրի»-ի) մասին գրելիս (Էջ 204). 1989 թվականի համար Արդել Հայկն Խաղաղակի հիշողս է Նշվում «իդովաշաբես»-ը (Էջ 240՝ 2 տեղում), մինչդեռ նա վաղող Սրբայի Հանրապետության փոխանակագիրներից էր, որ համակարգությունը էր Սիրիայի արտաքին, այդ թվում՝ Հայանայն Հայաստանականությունը՝ Նախօրինակ կողմէս սխալ է Լիբանանի Վարչաբես Շաֆիֆ Հարթիկին հեղինակի «Ընորհած» «Լիբանանի նախագահ» հիշողը (Էջ 280, ծնթ. թիվ 596). Հարթիկն ուզենար էլ չէր կարող Լիբանանի նախագահ դառնալ, իսկ որ այդ դաշտունը ավանդույթով ու սահմանադրությամբ վերապահված է միայն մատունի համայնքի անդամին, մինչդեռ Հարթիկն սուլնի (Ե): 247-րդ էջում Բենիամին Նարանջակուի ազգանունը դարձել է

Ապենյուն. «Մ

կան հակամա

Նախին Բգիկի անվան հետ:
Տեղեկությունների սխալներ.-
Մասն եւս իիչ չեն, մինչեւ ա անց
ճագրտությանը կասկածելու դեմ-
ում կայտն է ստուգի: Դեղինակը
մի բանի անզամ սփրեթ է «հայր-
նի» եւ «Եթություն» հաւաքառ-
թյունները, մինչդեռ դրանք էապես
ասքեր հասկացություններ են: Օր-
նակ, միջազգային փաստաթթե-
րում խոսվում է դադեսինյան դե-
տություն եւ ոչ թե «դադեսինյան
հայրենի» (էջ 174, 177, 186) ստո-
ծելու մասին: Էջ 165-ի թիվ 357 ծա-
նոթագրության մեջ միհանգամից
տեղ է գտն երեք սխալ: «Զարայիր»
կուսակցության կարգախոս է ներ-
կայացվում «Ասված, Ընտանիի,
Պետություն»-ը, մինչդեռ ճիշճը
(նաև՝ ճիշ հաջորդականությունը)
«Ասված, հայրենի, ընտանի»-ը է:
Նույն ծանոթագրության մեջ՝ Զա-
միլ Շամոնին դեկավարած կուսակ-
ցության մարտական թեմ անունը
ներկայացվել է «Աղութներ», մինչ-
դեռ պետք է լիներ «Լագրե» («Նո-
մոն ալ-ահրա»): 212-րդ էջում ես
տեղ են գտն երեք սխալներ: Հանա
թեշր ժմանակի համար գործածվել-
է «մահափոռձ» բառը, մինչդեռ
դժեմ էր գրել «սողանություն» (ամեն
մահափոռձ չէ, որ ավարտվում է
սուսնության): Հուն ամճ հուն է

Ծանունի Ազգային միերեալ կուսակցությունը, մինչեւ խոսք վերաբերում է ոչ թե հիշյալ կուսակցության, այլ՝ նրա մարտական կառուցին՝ «Վագրերին» (կուսակցությունը շարունակեց ու շարունակում է գործել...): 1958-1961թթ. Եղիշտսոս-Սիրիա միասնական դետությանը ակնարկելով, հեղինակը հայտնում է, թե դա «արաբական երկրների նորագոյն տասնության ընթացքում միավորնան առաջին եւ վեցրին փորձն» է եղել (էջ 89). Աս հիմնովին սխալ հաստատում է, թանի որ հետագա տարիներին շարունակվեցին այդ փորձերը, իսկ 1974թ քվականին հիմնվեց «Արաբական հանրապետությունների միությունը» («Իրքիհատ ալ-Չումհուրիյյաթ ալ-Արաբիյյա») Եղիշտսոս, Սիրիային և Լիբանի մասնակցությամբ, իսկ փորձերը շատ եւ շատ են եղել (ԲԵյրութում մինչեւ իսկ գործում է «Արաբական միավորնան ուսումնասիրությունների կենտրոնը»): 202-րդ եզրում կարում են. «1981թ. հւայելում տեղի ունեցած ներիին բաղադրական իրադարձությունների» հետեւանդով «արտաքին գործերի եւ

ղացմղանության նախարարի ղացնուներում հանադրասահմանարա նօանակվեցին ծայրահետականներ Արել Շարոնն ու Իշակ Շամիրը». Լավի ու տեղիներյան ճագրտության ժամանեցից դեմք է Վերաշարդի «... ղացնուներում նօանակվեցին հանադրասահմանարա հիշակ (Ֆրան այս դեմք է. «Իշխակ»-ի «խ»ն զային ռուսերենում «հ» հնչյունի բացակայությունից. Ի դեմք, անուններում նմանօրինակ Վիհրավմեր էին կամ գրում) Շամիրն ու Արել Շարոնը». 227-րդ էջում կարդում են, թե «Գեներալ Արևի անհաջող «ազատագրական դայլա» սկսեց Լիբանանում սիրիական ներկայության դեմ». հարկավոր է ծօսէլ՝ Արևի իսկ բառերով՝ «ազատագրական դայլացմ» («հարը ով-թահրի»). 243-րդ էջում տոված է. «1990թ.

ՀԱՅ ԽՐԿԱՆ ՅՈՒՂԱՅ Հ. 1886թ.

վուն է ժուրց 150 հազար հայ»:
մինչեն այդ թիվը հեռու է ամենա-
վառ Երևակայությունից անզամ, ես
հարկավոր է առնվազն կիսել, եթե
ոչ բաժանել 2.5 թվիվ: 52-րդ էջում
հեղինակը համոզնում է հայուման
որ եթե Պատեսիմում ստեղծվեն
«Երկազգային մետսություն», «ապա-
ոչ միայն հնարակը կիմներ խոսա-
փել իւրայիշ մետսության ստեղու-
մից հետ սեղի ունեցած այրունա-
կեղությունից ու դատերազմներից
այլև Պատեսիմը ... կվերածվեն
Մերձական Արեւելիում առաջնոր-
դի եւ զարգացման աղքուրի» (Էջ
52). հեղինակին խորհուրդ կտային
օսկիման Ծնան կարծիք հայսնելը
խորությամբ ուստամասիրել սիր-
նիզմի գաղափարախոսությունը, ո-
րով առաջնորդվել ու այսօտ էլ ա-
ռաջնորդվիմ է աշրածաւզանում
աշրամնելած իւրայիշ մետսությու-

յի, այս պյուն արաբական գործադրի՝ Լիբանանի ու լաղեստնացիների հետ հաղաղության հասնելու գործընթացով, ընդհակարակը, անեն ինչ անում է խաղաղության գործընթացը հիմնովին սահմանված համար: Կարձայ խորհուրդ կային:

